

činí, právě jen při dlužníku nebo při každém jiném jest (84); rozdíly mezi dvojím tímto lišením vhodnými příklady se objasňují. 'Další výklady o účincích nemožnosti plnění dotýkají se výhradně norem obč. zák. něm.

Jahrbücher für die Dogmatik des bürgerlichen Rechtes sv. 41. — *Leonhard: Wahl bei der Wahlschuld*, zugleich ein Beitrag zur Lehre von der Wirksamkeit der Rechtsgeschäfte (1–67). Praktický význam obligace alternativní neleží v případech smluvních, nýbrž oněch ex variis causarum figuris (§§ 280², 325¹, 281; 557, 2307 něm. zák. obč.). I. O podmínkách volby. Pokud jde o tyto, naskytují se, nehledě k předpokladům všeobecným dvě důležité otázky: 1. Je-li volba ihned možná; spolukontrahent k volbě oprávněného může míti interesse, aby volba ihned se nestala. 2. Je-li odvolatelná? Pro právo římské a obecné lze říci: a) volba nečiní obligaci jednoduchou, nýbrž tvoří facultatem alternativam; b) zvolivší může změnit volbu, avšak protistrána může splnění nabídnouti neb žádati, tím uvést v prodlení a nejistoty se zbaviti; c) volba se může státi ihned, což pro obligace podmíněné a sub die je nedostatečným (str. 23). Dle obč. zák. něm. je volba neodvolatelná (§ 263). Na ostatní první pak lze odpověděti takto: Z povahy věci plyne, že při pohledávkách sub die a podmíněných — a o ty se tu vždy jedná — okamžitá koncentrace přičí se pojmu obligace alternativní (dnes slíbím: za měsíc splním předmět A nebo B, a zítra koncentruji na předmět A), z čehož jde na jevo: Volba okamžitá je přípustná, ale protistrána může zamítnouti, nejsouc k přijetí povinna. To sluší přijmouti přes nedostatek pozitivního ustanovení i pro něm. zák. obč. — II. Výkon volby. Tu autor zabývá se ponejvíce výkonem volby mezi nepřítomnými, vytýkáje trefnými poznámkami výhody theorie akceptační. Akceptací stane se volba účinnou (arg. § 130). Poukázav na různost mezi platností a účinností, dochází k výsledku, že platnost a účinnost mohou se časově rozcházeti, z toho že vzcházejí jisté důsledky, a že tedy slovo účinný v § 130 má význam ten: 1. dojití projevu (platného) je podmínkou účinnosti; 2. okamžik dojití projevu je pravidelně rozhodným pro rozhodnutí otázky, kdy on se stal; 3. (platný) projev, dokud nedošel, může býti odvolán, nestav se účinným. Naproti tomu platí pro podmínky platnosti a účinnosti stejnoměrně věta: Rozhoduje okamžik, kdy projev byl učiněn, nikoli, kdy došel. — Volba pod podmínkou pravidelně možná není (arg. anal. § 737, 349); volbou má přec dosaženo býti jistoty, ochrany protistrany, která připojenou podmínkou odňata jí býti nemůže. — III. Účinek volby. Slova »od počátku« v § 263 poukazují na retrotrakci, jež z praktických důvodů provést se nedá.

Jacobi: Recht, Sitte, Sittlichkeit (68–111); pojednává o poměru práva k mravu, zvyklosti a mravnosti. Pokud jde o prvý, chová se k němu právo po výtce lhostejně. Jen potud má důležitost, že tvoří eventuální základ pro právo obyčejové, a že zvyklost často je rozhodna pro výklad projevu. Mravnost vstupuje ve styk s právem potud, že jednak jisté postuláty mravnosti stávají se požadavky právními; srovnati sluší předpis soudního řádu o vyloučení veřejnosti, pokud by tato mravnosti na újmu býti mohla, a předpisy trestního práva o činech proti mravopověstnosti; jednak odpírá sankce nemravnému, § 138 obč. zák. něm.: mravnosti příčí se smlouva je neplatná, pak §§ 817, 819, 826 a čl. 30. úv. zák. Pokud jde o hlavní předpis § 138 nelze ovšem říci, že každá morálně závadná smlouva je neplatná. Především rozhoduje obecné přesvědčení o tom, co je mravné a nemravné a nemravnost musí se vztahovati k obsahu neb účelu smlouvy.

Regelsberger: Ersatzpflicht aus den Verträgen für den Schaden, den durch den Vertragsbruch ein Dritter erleidet (251–288). I. Problém: Kommissi-
onář (speditor a p.) uzavře smlouvu v interesse kommittenta. Protistrána neplní, učinivši na př. plnění nemožným. Při tom může se státi, že komis-

sionář, ježto úkol svůj správně provedl, není povinen k náhradě interesse svému kommittentu. Může-li býti na protistraně žádána náhrada interesse? Může ji žádati kommissionář? Jemu ona odpoví: Tua non interest; může-li ji žádati kommittent? jemu opět: Tecum non contraxi! — II. Věnovav delší pojednání doktriny a judikatury, dochází k těmto výsledkům: 1. Jsou případy, kdy lze uplatniti jen vlastní interesse, ne interesse osoby třetí (objednám dar pro přítele k jmeninám); 2. Kde věřitel ze smlouvy sám je 3. osobě k náhradě povinen, zavázán je jeho dlužník do obnosu interesse osoby třetí, arg. l. 8 § 3 D. 17, 1; l. 27 D 3, 5, ale — mimo případy, že zná z předu toto interesse — jen do maximálního obnosu škody, jaká dle obvyčejného běhu okolností mohla býti očekávána. 3. Totéž platí i pro případy, kdy věřitel 3. osobě k náhradě povinen není, arg. l. 8 § 3 D. 17, 1. Tak rozhodnouti jest již proto, že okolnost ta, že věřitel svým povinností oproti třetímu dostojí, nemůže sprostiti dlužníka zodpovědnosti. 4. Nárok na náhradu přísluší věřiteli, osobě třetí pravidelně jen na základě cesse. — Tolik na podkladu obecného práva. Občanský zákoník něm. nemá u věci té ustanovení. I hájí autor týž výsledek pro právo občanské, poukazuje k tomu, že právo obecné, tvoříc podklad historický pro právo dosavadní, má zůstat i nadále pomůckou k jeho výkladu. Nehledě k tomu, zda tvrzení to oprávněným je čili nic, dovozuje se význam práva římského slovy přesvědčivými, důtklivými, tím zajímavějšími, že jsou nyní tak vzácná v říši německé.

Hölder: Das eigenhändige Testament (303—327), obsahuje polemiku proti přijetí holografního testamentu do obč. zák. něm, vrcholící v úsudku: Hodnota formy nesmí býti posuzována dle snadnosti, jakou lze jí použiti, nýbrž dle míry bezpečnosti, jakou původci projevu i jiným poskytuje.

Regelsberger: Zur Lehre von der Wirkung der Anspruchsverjährung (328—340). Dle § 222¹ něm. obč. zák. nezaniká promlčením nárok, jen splnění nelze vynutiti žalobou. Přes to nelze větu formulovati takto: Promlčení působí, že nárok proti vůli dlužníka nemůže býti vynucen; neboť: 1. Promlčení může býti zvráceno cestou kompensace, jestliže skončilo se po době, kdy pohledávka kompenzovatelná povstala; tak dle obecného práva, nyní § 390 věta 2. 2. Při smlouvách synallagmatických možna exceptio non adimpleti contractus, třeba že nárok jí za základ sloužící je promlčen; tak dle obecného práva a § 638. Totéž platí při inaequalních smlouvách oboustranných, ježto možnost plnění zadržeti je tu stejně (jako při synallagm.), ač o exc. non adimpl. contr. se tu nemluví. 3. Totéž sluší říci o nároku, pro který existuje právo retenční po čas trvání tohoto, na základě úvahy, že nárok lpí na předmětu retinovaném, arg. § 273², § 1000. — II. Pokud jde o uznání pohledávky promlčené, platí o neznalosti promlčení toto: Poněvadž účelem promlčení není zbaviti dlužníka dluhu, nýbrž jen nutnosti, aby hájil se proti dluhu, o který i o eventuelních obranách a námitkách následkem uplynutí dlouhé doby neví, nerozhoduje vědomost či nevědomost o nastalém promlčení. To již bylo hájiti pro obecné právo; dle něm. obč. platí totéž, arg. § 222³. Vzdor předpisu § 781 stačí uznání ústní. § 222² vztahuje se jen na písemná uznání ve sm. § 781 (neboť kondikce uznání může míti místo jen tam, kde uznání účinky právní pohledávku abstraktní, zplodí; toho však nezpůsobí uznání bezforemné); leč § 222³ nečiní arg. a contr. v tom směru, že by jinaké (bezforemné) uznání pohledávky promlčené téhož účinku nedosáhlo. V našem případě je jiná legis ratio než v § 781: Tu má uznání za následek vznik nové obligace abstraktní, sprostuje aspoň důkazu; onde zbaví povinnovaného jen jistého favoru. — *Müller: Die Hinterlegung zur Schuldbefreiung nach dem B. G. B.* (411—520), obsahuje dobrý přehled důležitých otázek a dosavadního o nich bádání.

Archiv für bürgerliches Recht, sv. 18. — *Kohler: Vertrag und Uebergabe* (1—124). Právo římské stálo ohledně převodu vlastnictví na principu tradice, do něhož průlom učinil velký Celsus svou naukou o constitutum